

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
Inhoudsopgave	6
Inleiding	8
Pierre Bokma "Je proefde verantwoordelijkheid, dat was heel bijzonder"	10
André Lexmond "Ik geloof in een leven lang ontwikkelen, anders wordt het saai"	22
Charlie Suilen "Can do, max flex and looking good!"	36
Madieke Linckens "Werk is een belangrijk deel van je leven, dat moet betekenis hebben"	50
André Skwortsow "Voor velen is Mud Masters een dagje marinier zijn"	64

Rob Zandbergen	78
“Je hoeft niet bezig te zijn om de baas te zijn”	
Egon Hoppe	90
“In Bosnië leerde ik wat leiderschap is”	
Florentien Braat	104
“Je moet je westerse jas uitdoen als je op missie bent”	
Alfred van der Klis	116
“Zonder veiligheid is er niets”	
Maarten van der Vaart	130
“Ik zoek werknemers met de flexibiliteit en het vermogen om er zelf iets moois van te maken in Verweggistan”	
Geert Jan Knoops	144
“Een strafzaak is een kleine militaire operatie”	
John Weyne	158
“Logica en mensen bepalen de werkzaamheden”	
Jake Franken	172
“Geef mij maar operaties en chaos, dan gedij ik goed”	
Martin Wijnen	186
“Degene die niet wendbaar is, gaat ten onder”	
Dankwoord	200

MILITAIREN? DIE KUNNEN TOCH ALLEEN MAAR ORDERS SCHREEUWEN OF UITVOEREN?

In de zes jaar dat ik met mijn bedrijf Stratego voormalig militairen bemiddel naar een baan in de burgermaatschappij, ben ik verliefd geworden op mijn doelgroep. Op verjaardagen, netwerkborrels en andere gelegenheden ben ik constant aan het uitleggen waarom deze groep zo leuk is. Mensen kijken mij soms een beetje meewarig aan en ik krijg ook menigmaal te horen: Militairen? Wat moet je daar nou mee? Die kunnen toch alleen maar orders schreeuwen of uitvoeren?

Niets is minder waar. Als je de achtergrond van militairen leert kennen, blijkt dat het mannen en vrouwen zijn die naast een berg aan werkervaring nog iets extra's meebrengen: hun militaire vorming. Ze zijn in staat strategisch te werken en na te denken, maar als het moet staan ze ook operationeel met hun voeten in de klei. Ze zijn heel allround en echte teamspelers. Niet voor niets wordt het leger ook wel *the school of the nation* genoemd.

Tijdens de intakes die ik doe, hoor ik hun bijzondere verhalen. Dat is een ontzettend leuk onderdeel van mijn werk. Ik vind voormalig militairen moedig, ze hebben hart voor de zaak en hebben hun gezin soms lange tijd achter moeten laten om maatschappelijk verantwoord werk te doen. Een militair heeft bijna elke twee tot drie jaar een andere functie, wordt voortdurend uit zijn comfortzone gehaald om nieuwe dingen te leren, moet op uitzending naar vaak onherbergzame en gevaarlijke plekken en doet soms dingen die hij niet leuk vindt maar die wel nodig zijn. Daarom verschillen zijn of haar wereldbeeld en werkervaring aanzienlijk van die van iemand die al vijftien jaar op dezelfde plek, bij hetzelfde bedrijf werkt.

Over het algemeen hebben veel militairen moeite om hun eigen prestaties voor het voetlicht te brengen. Ze zijn bescheiden en gewend om in teamverband op te treden en de prestaties van het team te benadrukken, in plaats van hun individuele prestaties. Om meer mensen inzicht te geven in

de bijzondere kwaliteiten van deze groep, zijn in dit boek een aantal van hun verhalen op papier gezet. Oud-militairen vertellen over wat ze hebben meegemaakt en het effect dat dit heeft gehad op hun privéleven en hun wereldbeeld.

De geportretteerde oud-militairen komen uit diverse geledingen van Defensie en zijn breed uitgewaaierd over het bedrijfsleven. Ondanks hun verschillende achtergronden en carrières zijn er toch een aantal overeenkomsten in het type mens en de manier waarop ze dingen in het leven aanpakken. Ze kunnen goed operationeel schakelen en aanpakken, ze kunnen strategisch nadenken en zijn gericht op de mens en het team waarmee ze een opdracht tot een goed einde moeten brengen. Bovendien zijn ze volhardend en geven ze niet op. Met deze houding zijn ze in staat in veel organisaties het verschil te maken. Ze gaan het gewoon regelen. Ik noem dit het DNA van Defensie. Dit DNA loopt als een rode draad door het boek.

Ieder verhaal is uniek en is het waard om verteld te worden. Met de verhalen in dit boek hoop ik de meerwaarde van oud-militairen in het bedrijfsleven duidelijk te maken en het vooroordeel bij te stellen dat militairen alleen maar orders kunnen schreeuwen of orders kunnen uitvoeren. Veel leesplezier!

**Andrea Lapère, oprichter en directeur Stratego,
april 2020**

**STRUCTUUR,
TEAMSPIRIT EN
VERANTWOORDELIJKHEID**

De opkomst voor de dienstplicht is sinds 1997 opgeschort. De krijgsmacht bestaat nu uit beroepsmilitairen. Toch kijkt menig voormalig dienstplichtig militair met enige nostalgie terug op zijn diensttijd. Die bood jongeren de mogelijkheid om in een stoere omgeving te ontdekken wie ze waren en hoe ze hun leven wilden invullen. Er werden soms vriendschappen voor het leven gesloten.

Het leger bracht structuur, teamspirit, discipline en verantwoordelijkheid. Voor veel dienstplichtigen was dit een goede basis voor hun latere maatschappelijke carrière. Zo ook voor acteur Pierre Bokma. De dienstplicht zette hem op het rechte pad naar een glanzende carrière.

Andrea Lapère

PIERRE BOKMA

acteur

“Je proefde verantwoordelijkheid,
dat was heel bijzonder”

Het scheelde maar weinig of het leven van de gelauwerde acteur Pierre Bokma was heel anders verlopen. Een fout van de kindbescherming leidde ertoe dat hij na zijn middelbareschooltijd niet direct aan een academische vervolgopleiding kon beginnen maar zich eerst moest melden om zijn dienstplicht te vervullen. Dat bleek zijn redding. Het ontregelde kind dat niet graag in het gareel liep, werd hier in één keer rechtgezet. Zelf zegt hij daarover: “Zonder het leger zou mijn leven veel ingewikkelder zijn geworden.”

PIERRE BOKMA

PIERRE BOKMA

Van 1977 tot 1978
dienstplichtig officier bij
het wapen der cavalerie

Na de opleiding in Amersfoort diende hij bij het 41e Tankbataljon Regiment Huzaren Prins Alexander in Bergen-Hohne (Duitsland) als pelotonscommandant van een Leopard 1-tankpeloton.

Bokma is even terug bij de cavalerie, tussen de tanks waarover hij in 1977 en 1978 als pelotonscommandant het bevel voerde. Om precies te zijn: in de bestuurskamer van het Cavaleriemuseum op het terrein van de Bernardkazerne in Amersfoort. Een plek waar volgens Bokma “de deftigheid vanaf spat”. Tegen de wand staat een kast met zilverwerk en de kleuren van verschillende regimenten. Bokma doceert: “De kleuren blauw-rood, dat is Alexander, mijn regiment, het op een na oudste regiment. Dat zilver dat erin staat, het is maar een klein deel, is ook van ons regiment.”

Aan de muren kijken de staatsieportretten van prinses Beatrix en de huidige koning Willem-Alexander zwijgend toe. Aan het plafond hangt een grote wielvormige kroonluchter. Een relikwie uit de oude Willem III-kazerne waar, volgens de overlevering, menig huzaar aan heeft gehangen.

“Wij waren de laatste of een-na-laatste lichter die dat nog heeft meegemaakt, daarna is de kazerne opgeheven”, vertelt Bokma. “Dat was ten tijde van de opnames van *Soldaat van Oranje* die bij de kazerne werden gemaakt. Dat was de eerste film waarin ik figureerde. Ik heb toen nog een heftige confrontatie met Rutger Hauer gehad. Ik was OKP, Officier Kazerne Piket, en had nachtdienst als straf voor het bovenmatig gebruik van spiritualiën. Hauer kwam aan om een uur of tien, alles was gesloten. Hauer vroeg of hij het terrein op kon

ANDRÉ SKWORTSOW

oud-marinier, organisator Mud Masters

“Voor velen is Mud Masters
een dagje marinier zijn”

Van jongs af aan had André Skwortsow, oprichter en organisator van Mud Masters, belangstelling voor Defensie. Voorbijkomende militaire vrachtwagens en de hindernisbaan op de militaire basis in zijn woonplaats Hilversum wekten zijn interesse. Op zijn achttiende ging hij het leger in en kwam hij terecht op de officiersopleiding van het Korps Mariniers. De daar opgedane ervaring en vaardigheden gebruikt hij nu nog iedere dag bij het leiden van zijn onderneming Mud Masters.

ANDRÉ SKWORTSOW

ANDRÉ SKWORTSOW

Opleiding

1998

Start officiersopleiding voor het Korps Mariniers. Eerst Koninklijk Instituut voor de Marine, en daarna de praktische opleiding tot marinier in Rotterdam

Rang

Kapitein der Mariniers bij uitdiensttreding

Het is geen toeval dat de door Mud Masters georganiseerde hindernislopen een grote gelijkenis vertonen met de stormbanen uit zijn diensttijd. "Als kind keek ik vaak door het hek van basis naar de militairen die bezig waren op de hindernisbaan. Ik vond dat toen al interessant. Ik las ook veel geschiedenisverhalen over de Tweede Wereldoorlog. In 6 vwo kwam de vraag: wat ga ik na de middelbare school doen? Toen viel mijn oog op een advertentie van Defensie in de *VPRO Gids*."

Skwortsows interesse beperkt zich in eerste instantie niet alleen tot de marine. "Ik keek defensiebreed. Een aantal mensen uit mijn omgeving was naar de Koninklijke Militaire Academie (KMA) gegaan. Ik hoorde hun verhalen en die spraken mij aan. Naast een militaire opleiding was er de uitdaging van het werk dat je daarna zou gaan doen. Ik ben niet alleen voor de marine maar ook voor de KMA gekeurd en ik heb een vliegkeuring voor de luchtmacht gedaan. Uiteindelijk had ik twee opties: de landmacht of de marine. Het werd de marine."

Cultuurshock

Vol overmoed en enigszins naïef meldt Skwortsow zich voor de keuring van het Korps Mariniers. Daar wacht hem een redelijke cultuurshock. "Mijn mindset toen ik daar aankwam was: ik heb een sporttasje bij me, ik ga een paar sporttestjes doen en ontspannen die dagen doorlopen."

ROB ZANDBERGEN

Chief Executive Officer (CEO) Recruit Global Staffing

“Je hoeft niet bezig te zijn om de baas te zijn”

Aan bewuste carrièreplanning heeft Rob Zandbergen, topman van de internationale uitzendorganisatie Recruit Global Staffing, nooit gedaan. De meeste banen kwamen gewoon op zijn pad. Op deze manier beklom hij de corporate ladder. Zelf is hij daar nuchter over. “Je moet natuurlijk over bepaalde basis-kwaliteiten beschikken en je kunt een klein beetje sturen, maar het is soms ook een kwestie van geluk.”

⊕
ROB ZANDBERGEN

ROB ZANDBERGEN

Opleiding

1978

Start opleiding Koninklijke Militaire Academie, studie NIVRA (algemeen deel), Bedrijfseconomie en Insead

Functies

1983-1991

Koninklijke Landmacht: diverse administratieve en financiële managementfuncties

Rang

Majoor bij uitdiensttreding

De basis werd gelegd met zijn keuze voor de Koninklijke Militaire Academie (KMA) nadat, na een kennismakingsdag, een studie Sociale Geografie toch niet bleek wat hij ervan verwachtte. Wachtend in het kantoortje van de schooldecaan trok een foldertje van de KMA zijn aandacht en werd zijn spoor verlegd naar Defensie. "Ik kom niet uit een militaire familie en had nooit over het leger nagedacht, maar de combinatie van studie en sportief bezig zijn sprak mij wel aan. Ik kwam door de selectie en ben in 1978 begonnen bij de militaire administratie. In '82 werd ik, met mijn hele jaar, 2e luitenant. Ik heb vier jaar intern in Breda in het kasteel gezeten; het vijfde jaar ging ik op kamers in een huis met andere cadetten of militairen. Daarna ben ik overgeplaatst naar Woerden als hoofd interne controle bij de centrale werkplaats."

Vanuit Woerden volgde een overplaatsing naar Den Haag, waar Zandbergen aan de slag ging bij de Directie Economisch Beheer Koninklijke Landmacht (DEBKL) en bij de Directie Materieel Koninklijke Landmacht (DMKL). "Mijn laatste functie was hoofd bureau bedrijfseconomische zaken, inkoop en verwerving. Dat beviel goed en dat heb ik twee jaar gedaan. In die tijd werd ik, na het behalen van het brevet Hogere Economische Vorming (HEV), bevorderd tot majoor. Maar ik wilde verder en kreeg een functie op het oog waarvoor je overste moest zijn. In die tijd hoorde de rang bij de functie. Ik kreeg die functie uiteindelijk niet omdat ik dan bevorderd

ALFRED VAN DER KLIS

oprichter en directeur van Wackius BV
en medeoprichter Defensity College

“Zonder veiligheid is er niets”

Alfred van der Klis heeft zijn eerste missie naar Afghanistan achter de rug. Als reservist adviseerde hij hier het Afghaanse leger en de politie. In Nederland werkt hij al langer aan zijn persoonlijke missie: Defensie en de samenleving dichter bij elkaar brengen. Aandacht voor veiligheid moet weer in het DNA van de maatschappij komen. Om dit te bereiken richtte Van der Klis, die in het dagelijks leven onder meer filmproducent is, samen met twee vrienden het Defensity College op, waar studenten twee dagen per week werken voor Defensie.

ALFRED VAN DER KLIS

ALFRED VAN DER KLIS

Reservist

1 CMI-Commando DCPL/
Defensity College

Medeoprichter en programma-
manager Defensity College

Rang

Majoor

Missie

Oktober 2018 tot april 2019
Mazar-i-Sharif, Afghanistan.
NAVO RS missie, gericht op
opbouw van leger en politie
in Afghanistan

De carrière van Van der Klis is een aaneenschakeling van verschillende ervaringen. Hij studeerde filosofie, was ondernemer, politicus, werkte voor British Telecom in Parijs, deed tal van projecten en is filmproducent. De vraag doemt op wat de rode draad is in zijn carrière.

“De rode draad is dat ik lang heb gezocht naar wat ik wilde. Ik ben verschillende dingen gaan doen en omdat ik zoveel verschillende ervaringen heb opgedaan, pas ik moeilijker in een standaard-profiel van een organisatie. En misschien wil ik er ook wel niet inpassen. Ik kom uit een ondernemersfamilie. Het gros van mijn vrienden was in hun studietijd keurig corpslid, ze werken nu bij banken en in de advocatuur. Natuurlijk wil je niet te ver buiten de boot vallen, ik ben een groepsmens, maar misschien heb ik het onbewust ook wel opgezocht.”

Reservist

De eerste contacten met Defensie deed Van der Klis op als interim-beleidsmedewerker voor de Tweede Kamerfractie van de VVD, waar hij Europese Zaken, en met name het Europees defensiebeleid, in zijn portefeuille had. Hij werkte voor drie VVD-kamerleden: Hans van Baalen, Geert Wilders en Zsolt Szabo. “Hans van Baalen vroeg mij of ik geen reservist wilde worden. Ik was eerst afhoudend, maar later vond ik het wel een goed idee. In 2014 ben ik reservist geworden. Ik heb geen militaire

GEERT-JAN KNOOPS

advocaat en hoogleraar internationaal strafrecht

“Een strafzaak is een
kleine militaire operatie”

Advocaat en hoogleraar internationaal strafrecht Geert-Jan Knoops bracht twee jaar van zijn leven door als officier bij het Korps Mariniers. Een periode die voor hem bepalend is geweest. Hij kreeg discipline, doorzettingsvermogen en out-of-the-box-denken bijgebracht – vaardigheden die ook in de rechtbank hun waarde bewijzen. Knoops bijt zich vast in zaken waar anderen hun tanden al op stuk gebeten hebben. Door volharding en creativiteit lukt het hem vaak een opening te creëren om een zaak heropend te krijgen.

⊕ GEERT-JAN KNOOPS

GEERT-JAN KNOOPS

Opleiding

1980-1982

Officiersopleiding
Korps Mariniers

Rang

Luitenant-kolonel
(reserve) der mariniers

De zaken die hij doet zijn complex en tijdrovend. Samen met zijn partner Carry Knoops-Hamburger, directeur van het kantoor en van het Innocence Project, staat hij vaak onterecht veroordeelden bij. Een sterk rechtsvaardigheidsgevoel brengt hem ertoe om, net als bij de mariniers, op te komen voor mensen die zichzelf niet kunnen verdedigen of als underdog moeten opboksen tegen een groot overheidsapparaat.

Volharding

Knoops' advocaten heeft als leidmotief 'Justice through perseverance'. In zijn kantoor legt hij uit: "Je kan en mag nooit opgeven in het leven. Dat heb ik geleerd in het Korps Mariniers. Perseverance staat voor doorzettingsvermogen en in ons vak is dat erg belangrijk. Wij krijgen zaken van mensen die zijn uitgeprocedeerd of mensen die al meerdere pogingen hebben ondernomen om hun gelijk te krijgen voor de rechter. Vaak zijn ze al bij meerdere advocaten geweest die weinig of niets in hun zaak zagen, of die niet het gewenste resultaat hebben geboekt. Die komen dan met al hun bagage hier op kantoor en dan zijn wij niet degenen die gaan zeggen: 'We kunnen niets voor u doen.' We draaien het om en zeggen: 'We gaan kijken wat we wél voor u kunnen doen.' We gaan zoeken naar een opening en in een aantal gevallen lukt dat ons. Soms slagen we erin om in zo'n complexe situatie met een hele voorgeschiedenis een opening te creëren.

⊕
MARTIN WIJNEN

MARTIN WIJNEN

luitenant-generaal, Commandant Landstrijdkrachten

“Degene die niet wendbaar is,
gaat ten onder”

Technologische ontwikkelingen brengen de wereld in een stroomversnelling. Niet alleen de technologie verandert in een ongekend tempo maar ook de maatschappij. De wereld wordt onoverzichtelijker, het gevaar kan van alle kanten komen. Om mee te kunnen in deze snelle ontwikkelingen zoekt de krijgsmacht naar nieuwe vormen van samenwerking met kennisinstututen en bedrijven. Voor de voorheen naar binnen gekeerde organisatie betekent dat een draai van 180 graden. De luiken gaan open.